

na svojih domovih oskrbujejo nad 60.000 starostno onemoglih, kronično bolnih ali invalidnih ljudi.

dr. Jože Ramovš

OBČINA ŽIRI DELA ZA CELOVITO DOLGOTRAJNO OSKRBO V KRAJU

Občina Žiri s 5.000 prebivalci je najjužnejša gorenjska občina. Dobra infrastruktura, nizka brezposelnost, visoka rodnost in visok odstotek mlade populacije jo uvrščajo med najrazvitejše slovenske občine. Po deležu starejših smo podobno kot drugod po Sloveniji in v razviti Evropi priča hitremu staranju populacije. V letu 2011 sem nastopil prvi županski mandat ob 17 % deležu starejših od 65 let. V letošnjem letu je ta delež za 2 % večji – sto ljudi več, presegel je že 19 %.

Ne preseneča, da ima med društvi v Žireh največ članov društvo upokojencev. Ti skrbijo za svoje člane. Starejšim pa pomagajo tudi v društvu invalidov in borcev, pri Rdečem križu in Karitasu.

V domovih za starejše je med 30 in 40 naših občanov. Ker nimamo svojega doma, so razseljeni od Primorske do Prekmurja. V Žireh si prebivalci že več kot dve desetletji prizadevajo za izgradnjo doma za starejše. V letu 2008 je podjetje DEOS pridobilo koncesijo, a je zaradi nasprotovanja sosedov projekt doma za starejše s kapaciteto 150 postelj propadel po pridobitvi koncesije in gradbenega dovoljenja.

Organizirano pomoč na domu letno prejema dobrih 20 občanov. Pomoč vodi 30 kilometrov oddaljen Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka. Lani je bilo med prejemniki pomoči tri četrtine žensk, že tretjina prejemnikov je bilo starejših od 90 let.

V letu 2010 sem se kot novoizvoljeni župan osebno vključil v zgodbo. Prizadevamo

si za sodobno rešitev celostne oskrbe v medgeneracijskem središču, ki bo združevalo celotno področje staranja in sožitja med generacijami v občini. Pri tem nam je v veliko pomoč strokovno vodenje in svetovanje Inštituta Antona Trstenjaka in podjetja Firis Imperl.

Koraki v smer rešitve izziva staranja so naslednji.

- V letu 2011 je bila izvedena mednarodna arhitekturna delavnica za umestitev medgeneracijskega središča v Žireh pod vodstvom prof. dr. Lučke Ažman Momirski. Na podlagi študije je bila lani izdelana idejna zasnova doma za 56 oseb, investitorju Orpea pa je bila podeljena stavbna pravica.
- V letih 2011–2015 smo aktivno sodelovali z enim od ljubljanskih domov za starejše, da bi v Žireh zgradil dislociran oddelek. Tik pred podpisom pisma o nameri je projekt zastal.
- Leta 2015 smo pristopili k svetovnemu gibanju *Starosti prijaznih občin*. Od takrat Inštitut Antona Trstenjaka vsako leto izvede najmanj eno izobraževanje. Odlično sprejeto je bilo šolanje za družinske oskrbovalce. V okviru gibanja deluje Častni odbor Starosti prijazne občine Žiri. Člani se na letnem srečanju pogovorimo o ukrepih in aktivnostih za izboljšanje pomoči na področju staranja. Sprejeti sklepi so podlaga za ukrepe, kakršni so bili postavitve klopice, znižanje pločnikov ipd. Odbor je dobra vez občine z občani in igra pozitivno vlogo.

Več let v okviru Rdečega križa delujeta dve skupini za samopomoč, tretja skupina se ustanavlja. Društvo upokojencev že deset let izvaja program *Starejši za starejše*; samo v lanskem letu so prostovoljke opravile nad 500 obiskov starejših. Z Rdečim križem in s Karitasom organiziramo tradicionalna

dobro obiskana letna srečanja starejših. Občina z vsemi društvi odlično sodeluje in na podlagi programov prejema kvalitetne podatke o potrebah starejših. Ti so dobra podlaga za načrtovanje aktivnosti in za načrtovanje občinskega medgeneracijskega središča.

Pred dobrim letom smo se v iskanju odgovora na sodobne potrebe starostnikov zbrali župani sedmih občin (Ivančna Gorica, Loška dolina, Komenda, Pivka, Šentjernej, Železniki in Žiri) in se povezali v *Grozđ malih domov*. Projekt je zamisel kroga vodilnih v sedmih manjših občinah, strokovne podlage pa sta oblikovala družba Firis Imperl in Inštitut Antona Trstenjaka. Projekt v Slovenijo prinaša izvirno rešitev, ki omogoča, da življenje starostnikov poteka čim bolj normalno naprej. Starostniki ostajajo v svoji lokalni skupnosti in ohranjajo svojo socialno mrežo. »Normalno« življenje stanovalcev v domu, osredotočenost na njihove potrebe, razvoj kakovostnih odnosov z bližnjimi, širok izbor programov, povezovanje z lokalnim okoljem, integriranje občanov v skupno skrb za kakovostno in dostojanstveno staranje ter tudi zagotavljanje osebne rasti zaposlenih so bistveni elementi koncepta *Grozđ malih domov*. Ti domovi, zmogljivosti od 50 do 70 mest, zagotavljajo visok standard bivanja, vsi domovi v grozdu imajo skupno upravo, nabavo in vodenje.

V Žireh bo dom poleg 56 postelj predstavljal center celostne sodobne oskrbe starejših. Stal bo poleg zdravstvene postaje. Arhitekturne načrte in program smo usklajevali s potrebami zdravstvene in patronažne službe. Poleg dnevnega varstva je predvidena mobilna enota, ki bo skrbela tudi za pomoč družinskim oskrbovalcem in za koordinacijo programov medgeneracijskega sožitja.

V Sloveniji obstoječi koncesionarji niso bili pripravljeni ustanavljati manjših domov

za starejše, država pa se odreka novim investicijam, zato smo poiskali investitorja v tujini. To je mednarodno podjetje Orpea s sedežem v Parizu, ki ima v Evropi in drugod po svetu domove s preko 85.000 postelj. Upravljanje našega grozda bi prevzela hčerinska družba SeneCura iz Avstrije.

S petimi izmed sedmih občin članic konzorcija, ki so zadostile pogojem iz razpisa Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, se je slovenska družba Orpea, d. o. o., junija 2017 prijavila na razpis za podelitev koncesij za opravljanje institucionalnega varstva v domovih za starejše. Rezultati še niso znani, smo pa prepričani, da bo ministrstvo prepoznalo pomen realizacije projekta *Grozđ malih domov* za razvoj oskrbe starejših v Sloveniji.

mag. Janez Žakelj, župan

SISTEMATIČNI PRISTOP IN SPOZNAVANJE OBČINE IVANČNA GORICA

Kdo smo? Občina Ivančna Gorica (227 km², okrog 16.500 prebivalcev in 134 naselij) je ena izmed razvojno najbolj prodornih v Sloveniji – tako po razvojnem indeksu (Zlata kamen) kakor po koeficientu razvitosti Ministrstva za finance. Čeprav je demografska slika naše občine zaradi visokega naravnega in priselitvenega prirasta precej boljša od povprečja, se tudi mi srečujemo z vprašanji staranja prebivalstva in iščemo odgovore nanje. V ta namen je župan že v prejšnjem mandatu ustanovil Svet za reševanje problematike staranja prebivalstva in medgeneracijsko sožitje oz. krajše *Svet za starosti prijazno občino*, katerega član sem tudi sam.

Kaj delamo za pomoč in razbremenitev družinskih in drugih neformalnih oskrbovalcev, ki doma oskrbujejo starostno onemogle, kronično bolne in invalidne ljudi?